

ABONAMENTUL

Pe un an . 94 Cor.
Pe jum. an . 12 c
Pe o lună . 2 c

Nrui de Duminică
Pe un an . 4 Cor.
; Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nrui de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Din mizeriile noastre.

Desigur că nimeni nu invidiază viața ziaristilor noștri. Ea este o continuă frământare, o serie de supărări și adeseori, curată jertfă.

Toate năcazurile, toate infamiile și prigonirile ce se abat asupra poporului românesc, întâi prin sufletul nostru trec, și pentru comentarea lor, pentru curajul de a le combate, de a protesta contra lor, nu-i ziarist de seamă român, care să nu fi înfundat pușcări. Și banii greu muncii merg pentru amende și cheltuieli de judecată, ajungând unele ziare în poziție strimtorată, iar cei dela temniță luptă cu mizerie cumplită.

Iar dacă pentru cei dela temniță cea mai grea osândă este abandonarea din partea celor ce ar trebui să se îngrijească de ei, — după cum ne scria un locatar al Seghedinului — tot așa mizeriile și supărările cele mai mari ni-le facem înșine, unii altora. Se nasc polemici și certuri, ca din senin; prietenii, cari ani de zile au muncit împreună, se învrăjesc pentru te miri ce lucru de nimica, și astfel în loc să ne concentrăm toate puterile împotriva adversarului comun și firesc, ne risipim puterile într'o hărțuială internă, fără nici un rost.

Și înțelegem aci ziarele, cari luptă pentru acelaș ideal, cari sunt credincioase programului național.

Nu e destul, că avem zilnic de furcă cu presa română salarizată de guvern, ci dintr'un spirit, care ar trebui să dispară defi-

nitiv dintre noi, soldați ai aceleiași cauze, ne amărim unii pe alții.

Scriem acestea din incidentul unui comunicat apărut în »Gazeta Transilvaniei« nrul 216. Ce se întâmplă adevărat?

La Cluj dăinuște și acum cea mai mare vrajbă între români. Drept urmare, ei sunt împărțiți în două tabere și se răboiesc în două ori trei gazete, după cum își pot plasa corespondențele și articolele. În »Gazeta« dela Brașov, se publică cu predilecție ceea ce vine la socoteală grupărei înjghebate la banca »Economul« condusă de protopopul gr. cat. Confrății noștri dela Brașov au mers cu condescendența până acolo că au apărut pe cele două figuri triste din Cluj, chiar când ele se pusese în contradicție cu întreaga obște românească, insultând pe deputatul Dr. Alexandru Vaida, chiar atunci, când el s'a expus mai mult în apărarea neamului. Și de atunci încoaci confrății dela Brașov au susținut cu un zel demn de o cauză mai bună, la toate ocaziunile, pe protopopul greco-catolic dela Cluj care pe unde a fost numai zavistii a făcut și care de când e în Cluj par'că ar fi intrat tătarii.

Numai zavistiei propagată de acest protopop se pot atribui și cele relatate de gazetă în sus amintitul număr: cineva, ca să învedereze că »Gazeta« publică orice laude despre protopopul din Cluj și a partizanilor săi, — a trimis anonim niște lucruri imposibile »la Gazeta«. Confrății s'au grăbit să publice și astfel s'au văzut păcăliți în mod pe cât de crud pe atât de condamabil din toate punctele de vedere. Noi adică nu ezi-

tăm să condamnăm mistificarea cărei au căzut confrății noștri și-i asigurăm că din parte-ne nici n'am bănuț complotul detestabil când am publicat, în numărul 216 al nostru corespondența dela Cluj. Și dacă ne-ar sta în putință am contribui bucuros la descoperirea autorului »prozei josnice și lipsită de orice pudoare morală și națională«, cum zice »Gazeta«. Incât ne privește, suntem în destul hărțuți de presa dușmană și dorim din suflet ca sentimentele de confraternitate între sodății aceleiași cauze să fie cât se poate de leale. Tocmai de aceea profităm de acest incident pentru a stărui ca venerabilul director al »Gazetei«, la timp când va crede potrivit, să convoace în vre-un centru din Transilvania, dacă nu vrea să vină la Arad, o conferință a reprezentanților ziarelor noastre naționale, conferință în care chiar de nu am face statute absolut obligatoare pentru toți, am putea să ne înțelegem însă asupra mai multor chestii de caracter profesional, chestii care odată fiind lămurite și rezolvate, ne-ar pune la adăpost de multe frământări și supărări ce îndurăm în lunga și greaua noastră carieră.

În consfătuirea ce s'a chemat cu prilejul jubileului »Gazetei« s'au luat decizii cu privire la o singură chestie pe care confrății noștri dela Brașov erau în drept să o rezolve și *singuri*. De altfel și atunci s'a manifestat dorința convocării unui congres al presei. De ce ne-am opri la cale jumătate și n'am merge mai departe, mai ales că dacă e vorba de soarta noastră, a ziaristilor profesioniști, — singuri trebuie să ne ajutăm, sfat dela cine am mai aștepta?

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Becquer.

Frunzele uscate.

Soarele dispăruse; norii cari treceau pe deasupra capului meu, se îngrămădeau în orizontul îndepătat. Vântul rece al unei serii de toamnă aducea în rotoacele frunzele uscate la picioarele mele.

Stăteam la capătul unei căi din care te întorci mai rar decât pornești pe dânsul.

Nu știu la ce mă gândeam, dacă încă mai gândeam la ceva. Sufletul îmi tremurase acum când aveam să se avânte în spațiu, cum tresaltă paserea clătindu-și mereu aripile înaintea de a se ridica în aer.

Sunt însă clipe când, mulțămărită unei serii de abstracțiuni, sufletul scapă de cele ce-l înconjoară, și, reculegându-se analizează și înțelege toate fenomenele misterioase ale vieții din lăuntru a omului. Apoi sunt altele în cari el se desprinde de trup, își pierde personalitatea, se identifică cu firea și tâlmăcește neînțelesul ei limbaj. Mă găseam în una din acele clipe, când singur, în mijlocul câmpului, aud vorbă în apropiere. Erău două frunze uscate. Dialogul lor ciudat e cam acesta:

— De unde vii sorioară?

— Am rătăcit cu vârtejul în mijlocul unui nor de praf și de frunze uscate, soațele noastre, de-a lungul șesului nemărginit.

— Dar tu?

— Eu am urmat curentul gârlei până când vântul m'a ridicat din mătul și din pipirigul mătului.

— Și unde mergi?

— Nu știu. Vântul care mă poartă știe.

— Vai! Cine-ar fi fizis ca noi să isprăvim galbene și uscate, târându-ne pe pământ, noi cari trăiam îmbrăcate în culori și lumină, legănându-ne în aer?

— Aduci-ți aminte de frumoasele zile în cari am ieșit și noi la lumină; de acea dimineață frumoasă, în care, ieșind din mugurele care ne slujii de leagăn, ne desfășuram la dulcele sărutări ale soarelui ca un evantaliu de smaralde?

Oh! Cât eră de dulce să te simți legănată de zefirul ușor la înălțimea aceea, sorbind prin toți porii aerul și lumina!

Oh! Ce frumos eră să vezi cum curge apa mângâind rădăcinile întortochiate ale bătrânului trunchiu care ne susține, acea apă limpede și străvezie care reproduce cerul albastru ca o oglindă; așa că noi ne credeam atârând între două adâncuri de azur!

Cu câtă plăcere ne arătam de-asupra celorlalte ca să ne vedem chipul în apa tremurândă!

Cum cântam împreună închipuind murmurul zefirului, și urmând ritmul undelor!

Insectele lucitoare se învrăteau în jurul nostru întinzându-și aripile lor de mătase.

Și fluturii cei albi, și libelulele cele vânate cari zboară în aer în rotiri ciudate, se opreau o clipă pe marginile noastre zimțate, ca să-și spună tainele acestei misterioase iubiri care stăruie o clipă și le cere viață.

Fiecare din noi eră o notă în concertul pădurilor.

Fiecare din noi eră un ton în armonia culorii sale.

Când se lvea luna, când lumina ei de argint se risipea pe creștetul munților, aduci-ți tu aminte cum tănuiam în umbra diafana?

Ne povestiam în murmur domol poveștile sburătorilor cari se leagănă pe firele de aur pe cari palanjenii le întind între copaci.

Apoi ne sfârșiam convorbirea noastră monotonă ca să ascultăm, încântate, tânguirea privighetorei care își alesese trunchiul nostru de tronă.

Erau așa de triste și atât de dulci tânguirile acelea încât, cu toate că noi nu mai puteam de bucurie ascultând-o, dimineața ne găsia plângând.

Oh! cât erau de dulci lacrimile acelea pe cari ni-le împrumută roua nopților albastre și cari străluceau de toate culorile curcubeului la întâia licărire a aurorei!

Apoi vesela bandă de tenghellțe a umplut borchetul de sgomot și de viață prin vioiciunea și învâlmășala cântecului lor. Iar o pereche îndrăgostită și-a făcut cuibul lângă noi.

Noi slujiam ca adăpost pușiorilor împotriva picăturilor de ploale, în vremea furtunilor verei. Noi le slujiam drept cort, și îi apăram împotriva razelor supărătoare ale soarelui.

Viața ni-se scurgea ca un vis de aur din care nu credeam că cineva s'ar putea trezi.

Intr'o seară frumoasă, când totul părea că surâde în jurul nostru, când soarele coborând înflăcăra apusul și împurpură nourii, și când din

Iar o ameliorare în situațiunea noastră este de dorit numai din punct de vedere personal ci însuși cauza națională pretinde aceasta. Pentru-că nu numai ziaristi pătrunși de simțul frăției și al solidarității pot servi cu o ardoare și cu rezultat cauza partidului național. E păcat dela D-zeu să ne risipim forțele în certuri interne ci deviza să ne fie: »Uniți cu toții să dăm piept adversarului comun«.

Ministrul de războiu la M. Sa împăratul. Ieri M. Sa a primit pentru a doua oară pe ministrul comun de războiu dl Schönaich. Deși comunicatele oficiale declară că primirea d-lui Schönaich s'a făcut în afacerea avansamentelor din armată, totuși se poate presupune că în această audiență s'a discutat și situația internațională și eventualitate a unei conflagrații înarmate.

Convenția comercială cu România. Din București se telegrafiază că delegații români au plecat ieri la Viena spre a începe negocierile pentru convenția comercială cu Austro-Ungaria.

Patriarhul Bogdanovici la M. Sa împăratul. Ieri noul patriarh sârbesc a fost primit în audiență de M. Sa căruia el i-a mulțumit pentru întărirea alegerii sale.

Ambasadorul Germaniei în Budapesta. Ambasadorul german Tschirski-Bögendorff a sosit azi la Budapesta. În acelaș timp aproape, prințul Bülow a avut o convorbire cu ambasadorul austro-ungar dl Szögyény-Marich. Faptele acestea dovedesc că o nouă colaborare între cele două puteri să pregătește. Într'adevăr anexarea Bosniei a stârnit o neînțelegere între ele, deoarece Germania a fost surprinsă de ea în mod neplăcut. Vizitele de mai sus arată că decurg negocieri pentru restabilirea înțelegerii depline între cele două puteri în fața conferinței balcanice ce se va convoca.

Di Kossuth despre Bosnia. În ziarul »Le Temps« din Paris se publică o declarație a dlui ministru de comerț despre anexarea Bosniei. Di Kossuth a spus că Austria nu-și poate alipi pro-

vinciile anexate, ele nu pot rămânea nici în stare suspendată, nu rămâne deci decât un singur lucru: ca ele să fie alipite Ungariei. Într'adevăr, dl Kossuth este de o logică neîndurată în judecata.

Corespondență din România.

Forțele statului. — Tezaurul public. — Armata noastră. — Știri de actualitate.

București, 14 Octomvrie n.

Evenimentele cari să desfășoare, în Balcani, cu înțeața tragică, mult caracteristică întâmplărilor mari, istorice, ne îndeamnă în mod imperativ să cercetăm actuala situație a țării, forțele ei. Siguritatea mai mult ori mai puțin întemeiată, cu care diplomația europeană a știut să descurece până acuma, itele meru încalcite din Orient, a slăbit mult. Apucăturile diplomaților șireți și reci nu mai sunt în stare să țină în frâu avântul impulsiv, plin de energie, a popoarelor de acolo, dornice de viață. Atitudinea agresivă a Austro-Ungariei a agravat și mai mult situația, — e părerea generală. Războiul a fost, ce-i drept, evitat pentru moment, dar e lucru cunoscut că dacă diplomația nu mai poate clarifica o situație grea, nodul gordian trebuie tăiat cu sabia...

Deși rise poate a plictisi pe cetitori cu cifre, cari de obicei par a fi seci, vreau să dau în fiecare corespondență câteva date referitoare la forțele țării noastre. Dacă o situație se poate redă în cifre, cari vorbesc doar așa clar și concis, de ce să nu o facem? Și mă mai gândesc că datele pe cari am să le ofer publicului românesc de dincolo, de sigur nu i-se vor părea nimănu plictisitoare, din simplul motiv că ele se refer la țara românească! Dacă voim să fim într'adevăr români buni, trebuie să ne intereseze tot ce privește România, trebuie să urmărim cu privire vie, cu suflarea încordată, avântul pe care l-a luat țara, să ne bucurăm de succese și să suferim împreună, la durere. Depărtarea pe cari îi desparte pe românii de sub stăpânirile străine, de pământul liber românesc, să nu slăbească interesul acestora pentru România! Dimpotrivă: dragostea și interesul pentru România ar trebui să le fie, de-apururi, un scut împotriva înstrăinării!

Sigur că o dare de seamă sistematică, strictă, făcută după un anumit plan, ar îngreuna cetirea acestor corespondențe. De aceea cănt să public datele privitoare la România, cari pot interesa pe frații de dincolo, sporadic, dupăcum se potrivește în cadrul situației politice momentane. De-

pământul ușor umed se ridicau efluvii de viață și de parfumuri de flori, doi îndrăgostiți se opriră pe malul apei, lângă trunchiul care ne susține.

Niciodată nu-mi va pieri din minte amintirea aceasta. Ea eră tinără, aproape copil, frumoasă și palidă. El îi zicea cu drag:

— De ce plângi?

— Iartă-mi simțământul acesta nevoit de egoism, — îi răspunse ea, ștergându-și o lacrimă; mă plâng pe mine, imi plâng viața care mă părăsește. Când cerul se încunună cu raze de lumină; când pământul se îmbracă larășl cu verdeață și cu flori; când vântul aduce din depărtări parfumuri, cântece de păsări și armonii; când iubești și te simți iubit, viața e frumoasă.

— Și pentruce n'ai trăi tu? — stăruie el mișcat cu totu strângându-i mâinile.

— Fiindcă-i cu neputință. Când vor cădea uscate frunzele acestea, cari murmură armonios deasupra capetelor noastre, voiu muri și eu; și vântul va duce într'o zi pulberea lor și a mea cine știe unde?

Eu am auzit-o; și tu ai auzit-o; iar noi ne cutremurăm și tăcurăm. Să ne uscăm noi! Să murim, și să ne rostogolim luate de vânt! eram încă mute și pline de groază când a sosit noaptea. Oh! ce noapte grozavă!

Pentru întâia oară a lipsit atunci priveghetoearea, care o fermecă cu tânguirile ei.

Curând după acela au sburat păsările și cu ele puii lor, îmbrăcați în pene, iar cuibul rămase singur, legănându-se falnic ca leagănul unui copil mort. Iar fluturii albi și libelulile albastre sburară lăsând locul insectelor din rând, cari ne-au ros fibrele și au pus întrânsele larvele lor scârboase. Oh! cum tremuram și cum ne strân-

geam când începea să se simtă răcorile nopții. Ne pierdurăm culoarea și frăgezimea. Ne pierdurăm dulceața și forma, iar în locul celui murmur de sărutări și de vorbe de iubire, pe cari le auziă cine-va atingându-ne, n'a mai rămas în curând decât un sgomot sec, neplăcut și trist. Și în sfârșit noi sburăm desprinse.

Călcată în picioare de nepăsători, tărătă fără răgaz dintr'un loc într'altul între praf și tină, mă simțiam fericită, când mă puteam odihni o clipă în adâncul șanț al drumului. M'am învățit fără încetare, dusă de vârtej și în lunga-mi rătăcire am văzut singur trist și în doliu, contemplând cu o privire distrasă apele cari treceau și frunzele uscate, cari le urmau cărarea, am văzut pe unul din cei doi îndrăgostiți ale căror vorbe ne făcură să presimțim moartea.

Și ea a împlinit de a trăi și doarme poate într'o groapă proaspătă de asupra cărela mă voiu opri o clipă.

Vai! ea doarme și se liniștește în sfârșit dar noi, când vom mântui și drumul ăsta lung?... Nici-odată! Căci iată că vântul, care ne a îngăduit odihna de-o clipă prinde iar să sufle și eu mă simt sguduită ca să mă scol și să-l urmez... Adio, sorioară!

Adio!

Vântul care se domolise o clipă, suflă, iar frunzele se scutură în vârtej zăpăcit, pierzându-se în depărtare în umbrele nopții.

Și atunci mă gândii la ceva, pe care nu mi-l pot aduce aminte și chiar, când mi-l aș aduce aminte, n'aș găsi cuvinte ca să-l spun.

Trad. de: C. Cioflec.

astădată, în mijlocul acestei atmosfere pline de electricitate, în nesiguranța care domnește, atenția noastră se îndreptează asupra forțelor eficace ale statului român, forțe cari duc întâiul rol în caz dacă România ar trebui să intre în foc: populația, tezaurul și armata.

Populația țării (după statistica ministerului de domenii) întrece bine cifra de 6 750.000, și se repartizează pe un teritoriu de 131.000 de kilometri pătrați. Densitatea populației e deci de 51 52 de suflete pe un kilometru pătrat. Mai deasă e populația în județele: Prahova (cel mai civilizat județ) și Ilfov (cu capitala București). Media de sporire, a populației, la an e de 100.000 și chiar mai mult. Peste doi ani România va avea o populație de 7 milioane. Numărul popoului e principala tărie a țării, e o forță viată, care produce mereu. Căci chiar la caz dacă armata ar fi mică și slabă, în timp de războiu, printr'o lege — care în vremuri hotărâtoare se votează și execută cu o îndoită repeziune — se pot scoate, ca din pământ, noi armate.

Montecuccoli a zis: Geld, Geld und wieder Geld. Bani trebuie să se ia la războiu și — pretalindeni. Finanțele bine aranjate sunt pentru un stat garanța dezvoltării normale, fără zgudiri. Ei bine: România stă în privința aceasta mai bine decât cele mai multe state din Europa, grație politicii financiare cumpătate ale bărbajilor conducători din țară. Principiul nostru e a nu face un budget care să treacă peste puterile statului. Veniturile întrec, de cele mai multe ori, cheltuielile, așa că din cele 19 exerciții dela 1888 încoaci, avem 14 exerciții financiare cu *excedent*, și numai 5 cu deficit. Iar dela 1900 încoaci (după marea criză) toate exercițiile s'au încheiat cu *excedent*! Exercițiul 1906—1907 a dat un *excedent* de 52.920.424 de lei, ceva admirabil la un stat așa mic și tinăr ca România. Iar dacă adunăm toate *excedentele* dela 1888 încoaci, avem suma frumoasă de 247.428 274 de lei.

Ministerul de finanțe a publicat de curând o dare de seamă despre situația tezaurului public. Datele sunt foarte interesante. S'au încasat, în exercițiul bugetar 1907—1908 (socotindu-se exercițiul până la 31 Iulie 1908) suma de 294.314 078 de lei. Veniturile impozitelor (dărilor) directe sunt mici în proporție cu celelalte venituri, abia atingând cifra de 40 de milioane și jumătate. Cu atât mai mari sunt celelalte venituri, mai ales impozitele indirecte. Dacă socotim la impozitele indirecte și: drepturile de timbru și înregistrare și monopolurile statului, vedem că toate acestea aduc statului un venit de 167.103 611 de lei, va să zică de patru ori atâta cât veniturile impozitelor directe, și mai mult de jumătate din întregul venit anual. Acest fapt va îndemna, de sigur, pe politicianii români să urce impozitele directe, cari sunt într'adevăr foarte mici, ușoare.

Dintre impozitele indirecte mai mult venit adus vămilor, adică 49 de milioane, și jumătate. Taxa pusă pe bănturile spirituoase a adus aproape 19 milioane, timbrele 11 milioane. Mult venit aduce statului tutunul și vânzarea lui în străintătate: s'a încasat adică, în exercițiul despre care vorbim, 46 milioane. — Serviciile publice (căile ferate, poșta, docurile și serviciul fluvial și maritim) au adus venit de 33.464.580 de lei; domeniile statului: 29.823.173 lei.

Aceste venituri, cari din an în an cresc tot mai mult, arată bogăția crescândă a țării; în exercițiile acestea bugetare se repercutează situația materială generală, a popoului. Producerea și consumația cresc frumos, paralel, și întregul arată dezvoltarea economică normală a României. E interesant să facem o comparație a încasărilor efectuate de stat în exercițiile ultimilor cinci ani. S'a încasat (în cifre rotunde):

În exercițiul	Suma	Unitate
1903—4	240	milioane de Lei.
1904—5	222	" " "
1905—6	266	" " "
1906—7	285	" " "
1907—8	294	" " "

Vedem deci că situația financiară a țării e excelentă. Și dacă oamenii conducători vor urma o politică și mai sănătoasă, mai conștientă (îndeosebi față de *străinătate*), și vor grijii ca situația țării să se îmbunătățească, România va lua o dezvoltare economică, cum rar se mai pomenesc. La tot cazul guvernul român are conștiința

înălțată de a avea finanțe bine aranjate, tezaurul marelui plin, pentru orice eventualitate!

*

Militarismul e mai mult ori mai puțin un jug pentru poporație, căci absoarbe o cantitate mare din forțele vii ale națiunii. De aceea guvernele române cruță poporul de un serviciu militar prea greu (cum e de exemplu în Bulgaria), de aceea s'a introdus serviciul de 2 ani, în armată, și s'au legi militare liberale și umanitare. Cu toate acestea regele și guvernul se îngrijesc în mod deosebit ca armata să fie disponibilă, bine organizată și echipată, o armată reală și nu pe hârtie, ca în alte state din Orient.

Armata română e în reorganizare. Serviciul de 2 ani, pe care l-a introdus, în anul acesta, abilitul ministru de război Averescu, a adus cu sine o schimbare mare în contingentul pentru armata activă și rezervă. Afară de aceasta s'au creat trupe noi și se crează mereu, așa că o statistică punctuală de tot e, având în vedere continuă dezvoltare, anevoioasă. Numai în anul acesta s'au creat o mulțime de trupe noi.

Actuala situație a armatei e următoarea: 1. *Infanteria* cuprinde: 9 batalioane de vânători (soldați de elită), 35 regimente de infanterie de linie (dorobanți), care formează grosul infanteriei; apoi 2 companii de jandarmi și 1 corp de grăniceri (cu 11 companii). În total infanteria are 149 de batalioane (linie și vânători) și 13 companii (grăniceri și jandarmi). Infanteria e armată cu puști sistem Manlicher. 2. *Cavaleria* cuprinde: 10 regimente de roșiori (cavalerie de elită) și 12 regimente de călărași, apoi 2 divizioane create în 1908, 1 escadron de escortă și 4 escadroane de cavalerie de tren. 3. *Artileria* cuprinde: 13 regimente (cu câte 6—9 baterii) și e armată, în întregime, cu tunuri sistem Krupp, cu tragere repede. La artilerie putem socoti și cele 2 regimente mari de cetate, din forturile Focșani și București. 4. *Geniu*: cuprinde 5 batalioane. Afară de aceasta România mai are trupe de: căi ferate, potonieri, telegrași, pompieri și o secție aeronautică. *Marina* încă nu e destul de dezvoltată, s'a discutat însă, de curând, în consiliu de miniștri, și întregirea marinei, zidirea de cuirasate la fel cu cele ale marilor Puteri.

România are 4 corpuri de armată: Corpul I la Craiova, corpul II la București, corpul III la Galați și corpul IV la Iași. Trupele din Dobrogea (scum tot mai număroase) nu formează decât o divizie mai mare. — Soldatul român servește: 1) în armata activă cu rezerva ei, 2) în miliții și 3) în gloate. Din cauza noii organizări e încă greu să evaluăm puterea armatei române în timp de război. Cu miliții cu tot ea poate atinge cu ușurință cifra de 400.000 de oameni, dintre cari 250.000 de soldați în linia I, bine echipați și armați perfect cu arme moderne. Cu ultimele eforturi, ridicând și gloatele, țara ar putea trimite în foc peste 600.000 de oameni. Trebuie însă să observăm că gloatele și chiar și milițiile nu se mobilizează decât în cazul extrem, și sunt menite să rămână în țară. Numai prin legi noi gloatele ar avea voie să treacă granița țării. Observ, în general, că cifrele de față nu sunt exagerate. Dimpotrivă: am ales, din izvoarele întrebuintate, totdeauna minimalul.

Spiritul în armată e excelent. Țara poate totdeauna conta pe vitejii dorobanți, cari își vor face, când va veni vremea, tot atât de eroicește datoria, ca la Plevna. Noi nu facem cu armata atâtă paradă ca Bulgaria sau alte state, dar suntem pregătiți la orice eventualitate. În timp de cinci zile România mobilizează și trimite în foc cel puțin 200.000 de soldați gata de a muri pentru țară!

*

Dar de-oamdată nu sună trâmbița de război, încă nu se mobilizează... Putem să îmbrăcăm liniștiți smokingul și să mergem la teatru. E atât de dulce pacea... Și într'adevăr: dacă te plimbi pe Calea Victoriei sau pe Boulevard, și vezi ofițerii de roșiori, așa de tinări, așa de frumoși, și-e milă de ei la gândul că vor trebui, *atunci* să stea în gura morții.

Sezonul de toamnă aduce, totdeauna, atâtă poartă de viață, de petrecere, de muncă. Și cu începutul sezonului s'a deschis și stagiunea teatrală. Teatrul!... Ce complex mare de idei exprimă cuvântul acesta. Teatrul îți oferă cele mai palpabile plăceri și îți poate da cele mai adânci teme filosofice, spre rezolvare... Dacă s'ar clădi

mai multe teatre și mai puține biserici, omenirea ar fi mai fericită, am auzit zicând pe cineva. — Deschiderea stagiunii la Teatrul Național din București s'a făcut cu o solemnitate rară: orchestra a cântat *Innul regal*, pe care publicul l-a ascultat în picioare. Stagiunea a deschis-o piesa din N. Pandelea: *Ultimul Vlăstar*, o piesă cu cuprins național. Deși necunoscut până-acum în literatură, dl N. Pandelea și-a asigurat prin piesa d-sale o bună reputație între scriitorii noștri dramatici. Mai ales ca tendință, piesa — artistic lucrată și scrisă într'o limbă frumoasă — e foarte de laudat, căci stăruie a se introduce elementul național în arta noastră dramatică. Un motiv mai mult ca direcția teatrului să încurajeze pe toți scriitorii români cari prezintă piese de cuprins național. — A cântat, în această seară, și corul *Carmen*, exact și frumos ca de obicei.

Mircea Russu.

Criza balcanică.

Regele Petru amenințat.

Veștile din Belgrad spun de o apropiată schimbare de tron în Serbia. Din pricina sentimentelor sale pașnice regele Petru și-a pierdut toată popularitatea, — azi idolul mulțimei e prințul moștenitor Gheorghe. Regele Petru are motive serioase de a și teme viața, când curentul războiului, ajuns deja stăpânitor, așază porniri și patimi sângeroase în spiritele din Serbia, atât de inflamabile. Dacă regele Petru ar părăsi aievea tronul, Serbia încăpută pe mâinile neastâmpăratului moștenitor, ar grăbi fatal spre prăpastia unui război atât de inegal pentru ea. În mișcarea pornită contra actualului domnitor se amestecă și glasuri, cari pretinzând ridicarea în tron a unui vlăstar din vre-o familie domnitoare apuseană. Pe aripile popularității se poartă numele prințului de Connaught, fratele mai mic al regelui Eduard VII. Sârbii nădăduesc astfel puternicul sprijin al Angliei. Ideea poate să aibă un ecou simpatic în cercurile diplomației. Zilelele următoare vor lămurii întrucât criza de tron din Serbia e serioasă.

Ce au hotărât Sir Grey și Iswolski.

„Agenția Reuter“ află că obiectul conferințelor dintre Iswolski și ministrul afacerilor străine a fost mai ales chestiunea cum s'ar putea da Turciei o compensație suficientă și a se găsi mijlocul de a face legal procedul Austro-Ungariei și al Bulgariei. Procedura trebuie privită ca un fapt îndeplinit. Nu rămâne Turciei decât calea practică de a i se da o compensare și acea compensare să ia forma unui împrumut garantat. Cu drept cuvânt se presupune că Italia și Germania se vor asocia punctului de vedere al Angliei, Franței și Rusiei, cu privire la necesitatea conferinței. Vederile lui Sir Grey asupra întinderii conferinței s'ar fi schimbat. Mai întâi dorința sa eră de a o restrânge la chestiunea Bosniei și la chestiunea Bulgariei. În urmă însă situațiunea s'a schimbat prin proclamațiunea din Creta și prin evenimentele din Serbia. Se poate presupune cu drept cuvânt că Sir Grey recunoaște moderațiunea Greciei și prudența guvernului sârb și le va da dreptul ca să li-se ia în considerațiune pretențiunile. Prin urmare Grey nu mai stăruiește în vechile sale restricțiuni privitor la programul conferinței deși stăruiește în principiu că conferința trebuie să accentueze energie caracterul legal obligator al tratatelor internaționale.

Sir Grey a oferit dlui Iswolski un banchet la care au luat parte lord Asquith și mai mulți dintre ceilalți miniștri.

Incoronarea regelui Ferdinand.

Din Sofia se telegrafiază: Incorporarea regelui Ferdinand s'a fixat pela sfârșitul lunei Noemvrie.

Mare meeting de protestare la Constantinopol.

Un mare meeting de protestare a avut loc aici în contra Austro-Ungariei și Bulgariei. Au luat parte câteva mii de Turci, Armeni, Greci, Sârbi

și Muntenegreni cu drapelurile respective, precum și englezi. O femeie, într'o trăsură, reprezintă pe Serbia.

Patru oratori, dintre cari un turc, un grec, un armean și un spaniol, au vorbit în favoarea revoluțiunii, zicând că națiunea otomană protestează în contra Austro-Ungariei și Bulgariei și mulțumește puterilor și sprijinitoare ale Turciei.

Națiunea se declară gata de a și apăra drepturile însă preferă pacea războiului. Se așteaptă cu deplină încredere rezultatul acțiunii diplomatice a porții pe lângă Puteri.

Rezoluțiunea a fost telegrafiată guvernelor marilor puteri, afară de Austro-Ungaria.

Meetingul a fost aranjat de comitetul june turc de presa turcească, de câțiva ofițeri și organe ale guvernului și s'a petrecut în liniște, afară numai de faptul că s'a strigat în contra Austro-Ungariei și a Bulgariei și au avut loc câteva mici atacuri. Mici grupe de manifestanți au manifestat în fața misiunilor diplomatice.

Ambasadorul italian și probabil și ceilalți ambasadori au tras ieri atențiunea marelui vizir asupra primejdiei punerii în lucrare și obișnuirii poporului la mijloace de violență precum este boicotarea comercianților austriaci.

Demersurile ambasadului austro-ungare.

Ambasada austro-ungară a făcut demersuri serioase pe lângă marele vizir în chestiunea boicotării vapoarelor Lloydului austriac. Marele vizir a promis să dea ordinele necesare ministrului poliției din Constantinopol și ministrului de interne în ce privește provincia.

Calea ferată orientală.

„Gazeta Colonia“ află din Sofia că ministrul german la Sofia a comunicat guvernului bulgar că chestiunea recunoașterii neatârării Bulgariei poate fi discutată atâta vreme cât Bulgaria declară că nu este gata a și îndeplini obligațiunile față de Turcia și de a restitui calea ferată orientală, care a fost ilegal confiscată sau de a plăti suma de 150.000 fr., ca despăgubire societății exploatare a acestei linii.

Anexarea Cretei.

Camera cretană intrunindu-se azi după amiază a sancționat rezoluțiunea precedentă asupra proclamării independenței Cretei și unirii cu Grecia.

Camera cretană continuând ședința sa ieri, a numit o comisiune pentru a exercită puterea executivă, care va guvernă provizoriu insula în numele regelui Elenilor și conform legilor regatului Elenilor și conform legilor regatului Greciei. Puterea comisiunii expiră de îndată ce guvernul elenic se va însărcina cu guvernarea insulei.

Din România.

Dnul N. Flevo, ministrul țării la Roma, a plecat la postul său.

În acelaș tren se află și Dr. Noorden, care a plecat la Viena.

*

Negocierile pentru convențiunea comercială. Marți la orele 3 p. m. dnii miniștrii au fost convocați la ministerul de interne, pentru a stabili între altele punctele principale, cari vor trebui să formeze baza negocierilor pentru încheierea convențiunii comerciale cu Austro-Ungaria.

*

M. Sa Regele a bine voit să acorde dlui Grigore I. Ghika, fost ministru plenipotențiar al țării la Paris, ordinul «Coroana României» în gradul de Mare cruce.

*

Dnul D. Sturdza la Iermoloff. Dl Dim. Sturdza primul ministru, însoțit de dnul Rosetti Gulescu, ministrul nostru la St. Petersburg, au înapoiat ieri vizita dlui Iermoloff distinsul economist rus, fost ministru al agriculturii, care i în trecere prin București.

Dnul Iermoloff, a vizitat însoțit de dnul Kallinderu, demeniile regale Cocloc și Stârcea.

*

Dnul Take Ionescu șeful partidului conservator democrat, va celebra în ziua de 13 Oct. a. c. a 50-a aniversare a nașterii sale.

Lupta pentru votul universal.

—
Di Andrassy parolistul...

—
Blocul votului universal.

—
Au început adunările.

Di Andrassy parolistul...

Cât de mult să adevăresc știrile de criză, dovedește declarația dlui ministru al internelor. Văzând că termenul ce singur și-a fixat în cameră pentru prezentarea proiectelor sale să apropie neconținut fără ca el să fi dobândit până azi sancțiunea prealabilă a M. Sale, dl ministru de interne și-a acordat singur o nouă amânare. El a declarat că pe la sfârșitul lunii Octomvrie, cel mult la începutul lui Noemvrie va prezenta proiectele. Să știe că dânsul făgăduise pe cuvântul său că le va prezenta în termen de cel mult o lună după deschiderea camerei, deci în 21 Octomvrie, deoarece camera s'a deschis în 21 Septemvrie. Amânarea asta e scurtă ce-i drept, de 2—3 săptămâni, dar dovedește încă odată că viitorul reformei încă nu-i nici decum asigurat și dl Andrassy și-a acordat singur un *Galgenfrist*, înainte de a se convinge definitiv că votul său plural nu e primit de coroană.

Ziarul socialist »Népszava« constată că dl Andrassy și-a călcat cuvântul până acum de cinci ori amânând mereu prezentarea proiectului și spune că de sigur nu-l va păzi nici a șasea oară. Iată deci cât de mult contele Andrassy care ține mult să treacă drept un *gentlemen* un aristocrat parolist, știe să-și păzească cuvântul dat.

Noi însă suntem mai generoși decât adversarii socialiști ai dlui ministru. Dorim ca el să nu-și calce și a șasea oară cuvântul ci la termenul dat să-și prezinte sau proiectele sau mai bine — demisiunea.

Blocul votului universal.

Deputatul slovac Milan Hodzsa a făcut unui corespondent al ziarului »Pester Lloyd« următoarele declarații:

Blocul contra reformei electorale a dlui Andrassy s'a înființat și lucrează de câteva săptămâni cu toată forța. Dacă până acum nu s'a aflat de asta nimica, pricina e că nu ne-am ocupat de confecționarea comunicatelor pentru presă. Pe noi ne mulțamește faptul că blocul lucrează, și cu folos. Pluralitatea trebuie să dispară din viața noastră publică. Cooperarea socialiștilor și a naționaliștilor relese și din faptul că naționaliștii participă la adunările socialiste și vice-versa.

Au început adunările.

Constatăm cu bucurie, că marea mișcare de protestare contra votului plural a început. Poimâne Duminecă se vor ține mai multe adunări de popor în mai multe locuri ale teritoriului românesc. Poporul se va aduna în Rășinar, în Miercurea, în Torac și în Fojeldea.

Dorim să auzim în curând de și mai multe adunări, pentru ca glasul de protestare al poporului românesc să se ridice vijelios ca un uragan cerând dreptul de vot pentru toți!

Dr. Lucaclu între alegători.

Primum din izvor competent știrea, că dnul deputat Dr. Vasile Lucaciu va relua cu ziua de 18 l. c. firul turneului său în cercul electoral al Beiușului, pe care a fost silit să-l întrerupă în luna August din cauza unui trist eveniment întâmplat în familia sa.

Deputatul Dr. Lucaciu va vorbi poporului în comuna Vașcău în 18 l. c. la 3 ore p. m și de acolo va pleca în alte comune din jur.

Adunarea de popor dela Mercurea.

Convocare. Subscripții convocăm pe 18 Oct. n. pe alegătorii cercului electoral Sebeșul-săsesc și Cristian la adunarea populară în Mercurea. Adunarea se va ține în piață la orele 11 a. m. cu următorul program: 1. Constituirea adunării. 2. Vorbiri în cauza votului universal. 3. Propuneri. 4. Conclusele adunării în această cauză. Mercurea, la 10 Oct. 1908. Dr. Nicolae Schiau, Ioan Dragomir, Danil Stroia, Nicolae Filimon, protop. Ioan Droș, Dumitru Vulcu, Ilie N. Petrușiu, Adam Micu, Dr. Gheorghe Măcelar, Ilie Floasia, Ioan Helja, Dumitru Popa.

În interesul cauzei am publicat această convocare deși am primit un anunț tipărit la o tipografie străină. Este însă foarte regretabil că vedem cum zi cu zi hotărârea presei noastre, luată în unanimitate, este nesocotită și disprețuită de publicul nostru care tot mai preferă tipografiile străine când atâtea tipografii românești ar avea nevoie de sprijinul lui. Inițiativa convocărilor de-a ține o adunare e laudabilă, dar nu își dau ei seamă că în felul acesta, activitatea noastră politică este și rămâne o minciună și că trebuie să trecem în sfârșit dela naționalismul vorbelor, la naționalismul faptelor?

NOUTĂȚI.

ARAD, 16 Octomvrie n. 1908.

— **Știri personale.** Dl I. Brătianu, ministrul de interne al României se află la Bologna în Italia.

Joi, dl Brătianu va părăsi Bologna luând drumul spre Elveția unde va sta câteva zile, după cari se va întoarce în țară.

— **Familiiile regală și princiară română** serbează azi, precum am vestit a 15-a aniversare a nașterii A. S. R. prințul Carol. Tînărul prinț e născut în 3 Octomvrie 1893 st. v. în castelul Peleş din Sinaia. Cu prilejul acestei aniversări s'au rostit azi dimineată rugăciuni în toate blsericile țării.

Urăm și noi din parte-ne A. S. R. prințului Carol, nădejdea înmugurită a întregii națiuni românești, sănătate și putere pentru viitorul cel mare ce-l așteaptă!

— **Aniversara A. S. R. principesei Maria.** Peste 14 zile, în ziua de 16/29 Oct. familiile regală și princiară română vor serba încă o aniversară, aceea a A. S. R. principesei Maria a României care s'a născut în 29 Oct. 1875 st. n. și împlinește deci vârsta de 33 de ani.

— **Din corpul diplomatic românesc.** Dl Alexandru Em. Lahovari, ministrul plenipotențiar al României la Viena, a fost transferat pe ziua de 1 Octomvrie, în aceeași calitate la Paris, în locul dlui Gr. I. Ghika trecut la pensie.

— **Inaugurarea unei biblioteci a Ligei culturale.** Duminecă, 5 Octomvrie, la orele

10 jum. dim. se va inaugura biblioteca Ligei culturale în localul său din București, Calea Victoriei Nr. 93 colț cu str. Fântânii.

— **Cununie.** Gheorghe Neamț notar în Archiș își va serba cununia în 25 Octomvrie st. n. cu Maria, fiica învățătorului pensionat din Covasinț Porfirie Popescu.

— **Logodnă.** Irina Șerban (Bichiș) și Zaharie Bulzan (Fechetân) fidațați. Septemvrie 29.

— **Masa studenților români din Brașov** a fost inaugurată astăzi în prezența comisiunii administrative a fondurilor în frunte cu dl director gimnazial Virgil Onișiu. Prânzul se pregătește și anul acesta de către familia Avrigeanu în casele proprii din str. Prundului.

— **Pentru »Masa studenților academici din Cluj«** au binevoit a contribui în timpul din urmă: Excelența Sa I. P. S. domn Dr. Victor Mihályi, mitropolit în Blaj 500 cor. Prea Veneratul Capitul gr.-cat. din Gherla 100 cor., Institutul de credit »Coroana« Bistrița, »Hațegana« Hațeg, câte 50 cor., dl Dr. George Moldovan medic Arpaș, Casa de păstrare din Săliște câte 30 cor., Magnificul Domn Dr. Izidor Marcu canonic Blaj 25 cor., dl Emanuil Ungureanu avocat Timișoara, Institutul de credit »Mureșanul« M. Radna, Reuniunea de păstrare și credit din Ilva-mare, Institutul de credit »Bistrițana« Bistrița, »Arieșana« Turda câte 20 cor., »Bănățiana« Bacoveș 10 cor.

Primează marinimoșii contribuenți și în special Excelența Sa I. P. S. domn arhiepiscop și mitropolit Dr. Victor Mihályi și Prea Veneratul capitul diecesan gr.-cat. în Gherla, mulțămitele noastre cele mai ferbinți pentru ajutoarele oferite în scopul de a se alina cel puțin în parte multele lipse ale tinerimii noastre universitare. *Administrația Mesei studenților academici din Cluj.*

La »Masa studenților academici« Cluj în speranța unor nouă contribuiri s'au primit pe semestrul I al anului școlastic 1908/9 următorii universitari: 1) Vasile Sueiu, stud. filoz., 2) Ioan Prișcu stud. jur., 3) Sabin Mureșan, stud. filoz., 4) Octavian Rusu, stud. jur., 5) Mihail Novac, stud. mat., 6) Laurențiu Oanea, stud. jur., 7) Petru Musca stud. medic. 8) Enea Zeflean stud. filoz., 9) Dionisiu Benea stud. med. 10) Demetriu Crăciun stud. jur., 11) Vasiliu Blegye stud. jur. 12) Demetriu Lupu stud. medic. 13) Ioan Boeriu stud. jur. 14) Aurel Jaga stud. medic., 15) Ilariu Cojocar stud. jur.

— **Suprimarea duelului din armată.** În urma propunerii ministerului de războiu și marină, regele Italiei a semnat un decret stabilind că dacă între doi militari s'ar ivi un diferend de onoare, martorii lor vor trebui să se silească prin toate mijloacele se tranșeze diferendul în mod amabil. Dacă împăcarea nu va fi cu putință, martorii vor trebui să supună diferendul unui juriu de onoare.

— **Din pervertirile presei ungurești.** *On. redacțiune.* Am citit între noutățile din Nr. 205 Septemvrie 29, că folle ungurești colportează o întâmplare îngrozitoare, ce s'ar fi petrecut la o pomană românească în Lechința, și anume: Îmbătându-se poporul la pomană din care beție a fost ciartă și în urma beției a cărei urmări a fost mai mulți morți și o casă aprinsă. Domnule corespondent! Unde a fost preutul?

Această aserțiune e o »calumnice« față de poporul din Lechința și luarea în bătaie de joc a datinilor poporului românesc o resping cu indignare. Adevărul e următorul:

În țara Oașului, poporul are datina, că în zile de praznice se adună rudeniile și cunoscuții la rudeniile și cunoscuții lor și-și petrec. Așa s'a întâmplat și în Lechința. La hramul bisericii care s'a ținut în ziua Nașterii P. V. Mariei, s'au adunat din satele vecine prietini și cunoscuții la prietini lor, petrecând ziua aceia în pace, fără să se întâmple ceva gâlceavă, iar tinerii adunați din satele vecine împreună cu ai noștrii nefindestulindu-se

Toate damele se facideal de frumoase
 prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adevărește nenumăratele crisori de mulțumită.

Face să dispară roșata feței,
 pistruiile, petele de ficat și toate necurățeniile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Se capătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszerész — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. —
 Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 fl.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate la expoziția higienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crocea de medalie franceză și cu diploma de distincție.

petrecerea de Luni, au continuat și Marți toată partea la cunoscuți, neamuri, parte în biroul jidovului de aici până seara târziu. Venind dela petrecere tinerii au auzit sunet de vioară în vechiul preotului din Lechința, la casa lui Veșel Frăsilă. Tinerii au intrat în casă, unde erau și veselie. Din joc, și mai înfierbântați și de buclul jidanului, tinerii au intrat în ceartă și apoi în bătălie, sgarîindu-se cu cuțitele.

Văzând paznicul nopții (de almintrelea era bătrân), Grigorie Isac om certăreț din fire, apucă să-l lovească și începe a îmblăni pe tineri. Vaetul tinerilor s'a auzit și afară pe unde venea din timp Ioan Boboc, om cinstit, care ca să vadă ce se întâmplă cu frații lui orfani, — voind a-i duce acasă, — a intrat spre cea mai mare nenorocire a lui, căci paznicul nopții l-a tăiat cu săcurea în cap și în momentul acela căzu mort.

Paznicul, în focul turbării lui, lovește nu cu săcurea, ci cu mucăa săcurei pe tinărul Pinte Jiboc, care de durere scoțind revolverul și voind a-l înfrica, din nenorocire l-s'a slobozit revolverul și glonțul a pătruns în ochiul stâng al paznicului, oprindu-se în curcubeta capului. Paznicul a căzut la moment — mort. Pinte Jiboc văzându-și fapta, s'a anunțat de bunăvoie la jandarmeria din Camarzana. N'a fost deci pomană românească și nici casă aprinsă, dle corespondent!

Poporul din Lechința ține pomene după morții săi — datină moștenită din moși și strămoși, ce nu se cuvine a fi batjocorită — însă în rare locuri am văzut ordine așa bună ca în Lechința. Aceasta pentru lămurirea cetitorilor. Cu distincție dăm: Dumitru Dragoș, preot și protopop on.

— **Serate artistice în palatul »Muzeul Asociațiunii«.** Societatea diletanților din Sibiu va aranja în 18 și 20 Octombrie n. în sala festivă a Muzeului Asociațiunii două serate artistice cu binevoitorul concurs al artiștilor dramatici Agatha Bărsescu-Radovici și C. Gh. Radovici. Programul: **Duminecă**, 18 Octombrie 1908 st. n.: 1. Phedra, tragedie de Racine, traducere de V. Șion. Scena principală din actul IV. 2. Monologuri, recitate de Const. Gh. Radovici. 3. Medea, tragedie de Legouvé, trad. de E. Aslan. Scenele principale din actul II și III. 4. Othello, tragedie de Shakespeare, traducere de C. Gh. Radovici. Scenele principale din actul IV. **Marți**, 20 Octombrie 1908 st. n.: 1. Hero și Leandro, tragedie de Grillparzer, traducere de H. Lecca. Actul III. 2. Monologuri recitate de Const. Gh. Radovici. 3. Sapho, tragedie de Grillparzer, traducere de Gr. Ventura.

Scenele principale. 4. Trei cântece, pentru solo-primo-solo, doamna Veturia Tritean: a) F. Liszt: Loreley; b) T. Brediceanu: Bade zău, o fi păcat... și Năcăjit ca mine nu-i! 5. Fiul pădurilor, poem dramatic de F. Halm, traducerea de Const. Gh. Radovici. Scenele principale din actul II și III.

— **Examen de calificare cu absolvenții de teologie dela seminarul rom. gr.-or. din Arad,** s'e ținut azi înaintea comisiei de examinare la consistorul episcopesc.

S'au prezentat absolvenții: Gheorghe Boțioc, N. Codrean, P. Fleșeriu, Terentie Găvrilă, Paul Jurma, Dimitrie Supea, Coriolan Monția, Romul Muntean, Patriciu Tucra, Cornel Tempelean, cari toți au reușit.

— **Mașina de zburat a lui Degn.** În Brema s'a înființat o societate pe acțiuni »Degns Flugmaschinen Gesellschaft« spre a exploata invenția inginerului Degn. Mașina acestuia ar fi

răzămăta pe alte principii decât cele obișnuite și ar fi având mare putere de a duce cu sine greutate însemnate. Pe lângă asta costă și foarte puțin.

În fruntea societății se află pe lângă inventator și alt inginer Eugen Krafft.

Nu e vorba de niște începători, căci amândoi au în Brema o fabrică Degn & Krafft.

— **Istoria dreptului românesc.** Distinsul profesor universitar, dl S. G. Longinescu a dat la lumină o importantă lucrare asupra »Istoriei Dreptului românesc«. Opera savantului profesor este menită să umple o lacună în literatura noastră juridică.

— **Izvoare de petrol în Maramurăș.** În comuna Crișul-de-câmpie (Körösmező) s'a aflat, la o adâncime de 83 metri în pământ, izvoare de petrol iar de-asupra petroleului straturii groase de ceară de pământ. Un nou prilej deci pentru-ca lipitorile jidovești să sugă bogățiile aceluia pământ îngrășându-se, numai locuitorii băștinași, nemeșii lui Dragoș vor rămâne ca mai înainte umiliți, exploatați și săraci.

— **Adunarea generală a »Transilvaniei«.** Duminecă în 11 a lunii curente la 11 ore antemeridiane prezidentul băncii de asigurare mutuală »Transilvania« deputatul dietal Dr. W. Bruckner, după ce constată că adunarea generală extraordinară s'a conchemat în toată regula și în urma participării numeroase a membrilor poate aduce hotărâri valide, declară adunarea de deschisă. Ca unic obiect de pertractat a fost întregirea consiliului de direcțiune. După ce I. de Preda a expus motivele repășirii membrilor români din consiliul de direcțiune, la care a reflectat prezidentul, la propunerea membrului Gross s'au ales în consiliul de direcțiune cu aclamațiune dnii Iuliu de Bardosy, inspector școlar regesc în penziune, Nicolae Maneguțiu, protopop, Alexiu Onițiu, jude de tribunal regesc în penziune, Ioan Poplecean, colonel ces. și reg. în penziune, iar ca membru suplent în comitetul de supraveghere S. Schmidt, privatier.

— **Necrolog.** Apăsăți de adâncă durere și jale, subscrișii anunțăm încetarea din viață a iubitului și neuitatului nostru frate și moș Petru Iancu preot gr.-cat. întâmplată în 11 Octombrie n. 1908, la 9 ore a. m., în etate de 73 de ani. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au înmormântat în 13 l. c., la 2 ore p. m., în cimitierul gr.-cat. din Bobalna.

Fie-i țărina ușoară!

— **Subscrișii cu inima frântă de durere** anunțăm trecerea din această viață a prea scumpei și neuitatei soție și mamă Maria Păscuțiu n. Barna, întâmplată în 16 l. a. c. la 1 oră după mezul nopții, după un morb îndelungat și greu, suferit cu adevărată paciință creștinească, provăzută de repeșitori cu s. Taine, și a dat nobilul său suflet, în etate de 50 ani. În mormântarea scumpei în Domnul adormite se va sevăși în 18 l. c. la 10 ore a. m. Șirna la 16 Octombrie 1908. Fie-i suvenirea binecuvântată. Marcu Păscuțiu ca soț, Traian, Lucreția, Mircea, Silviu, Aurel, Sever ca fii și fiice.

— **Monoplanul lui Wels.** Ing. Vels, cel mai bătrân născocitor de mașini de zburat, a început încercări cu aeroplanul său la Viena. În ziua de 12 Oct. st. n., a făcut numai pregătiri, alergând cu mașina pe șine, dar câteva clipe a și zburat.

Neapărat aeroplanul are un motor Antoinette. Se deosebește de cele obișnuite, căci nu are două planuri de pânză, ci numai unul. De aceea i se zice monoplan.

— **Celebrul artist sicilian, Giovanni Grasso,** tragedianul nelntrecut și care a nimit, prin talentul său Parisul, Londra, Berlinul va fi în curând și la Viena și cu ocazia trecerii sale la Constantinople, va da și la București o serie de 5 reprezentațiuni în sala Ateneului. Repertoriul e compus din 5 dintre cele mai strălucite piese, anume: Feudalismo, dramă în 3 acte de Angele Guinero; Omerta, dramă în 3 acte de Gaetano Colver; La Figlia di Jorio, tragedie în 3 acte de Gabriele d'Anunzio; Malia, dramă în 3 acte de L. Capuana; Moartea civilă, dramă în 5 acte de Giacometti.

— **Capitala Australiei se mută.** Parlamentul a votat să fie la Canberra, la 200 de mile spre mlazăz de Sidney, la 400 de Melbourne și la 80 dela țarm. E în partea de miazăzi a țării Walesul nou de miazăzi într'un ținut bogat în mine de aur, argint și aramă.

— **Huret despre teatrele germane.** Iules Huret, redactorul lui »Figaro«, într'un recent articol vorbește despre teatrele germane din diferite puncte de vedere. Ca moravuri originale relevă în primul rând viața de culise, care pare a nu exista de loc, contrar de cum se întâmplă bunăoară în Franța și în alte țări latine. Nici un director de teatru — nu mai vorbim de critici, ziaristi ori simpli cunoscuți — nu pătrunde în cabina vreunei artiste. În genere culisele rămân numai la dispoziția artiștilor.

Ziaristul observă apoi simplitatea toaletelor ce poartă damele din lumea bună la teatru. Ele preferă să cheltuiască mai puțin, rezervându-și banii pentru vizite la teatru și educația artistică. Nu puțin îl isbește obiceiul, general în Germania, de a mânca în timpul antractului. Foyerul devine un adevărat... restaurant popular.

— **Date statistice interesante.** În Ungaria au legat căsătorie în luna lui Aug. a. c. 8096 de părechi, iar în Croația-Slavonia 752. Comparând numărul căsătoriilor din luna în August 1907 cu cele din aceeași lună a anului 1908 vom vedea, că în 1908 au fost cu 47 mai multe; în primele 8 luni din 1908 au fost cu 15.333 de căsătorii mai puține decât în aceleași luni din 1907. Din 8848 de cazuri, mixte au fost 1457, adică 16.47%. Din 77 de căsătorii jidano-creștine în Ungaria, Croația și Slavonia în August a. c. mireasa a fost jidană în 42 de cazuri, iar mirele în 35 de cazuri. Copiii au urmat confesiunea în 179 de cazuri a tatălui iar în 211 de cazuri a mamei.

— **Să facem cercare.** Un american vorbă într'o adunare despre »știința creștinească« și a-nume dacă e cineva credincios nu se îmbolnăvește, îl e destul să se roage cu evlavie și se tămăduie numai decât. Iată numai că se scoală o doamnă și întreabă: »Ași dori să știu dacă în această cinstită adunare se află cineva încredințat de adevărul acestei învățături«. Toți tac; dar altă doamnă se scoală și zice: »Uite-te, eu sunt aceea. Am făcut cercare și cred«.

— **Atunbi vă rog poștii în locul meu,** căci trage al ciorilor aci și mă tem să nu mă guturăesc al tracului«.

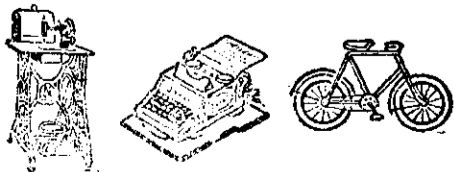
S'a isprăvit cu predica, din pricină că pe ascultători i-a apucat un răs de nu se mai puteau potoli.

x **Arta fotografierii** în urma desvoltării sale cucerește teren din ce în ce mai mare și fotografierea reușită e atât pentru cei mari cât și pentru copiii o ocupațiune nobilă și plăcută. Fie că azi arta aceasta se poate deja însuși în câteva ore, e foarte potrivit pentru cadouri. Mare magazin, *Dubinievicz Oszkár, gyógyár ú vegy-és illatszerekkereskedő* Cluj, (Kolozsvár), care se recomandă atențiunii p. st. public.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofone, la

FALK IMRE

se pot procura cu plătere în rate

►► **Mare atelier mechanic de reparaturi.** ►►

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară.

Cu stimă: **Falk Imre, Kolozsvár, și'n str. Deák Ferencz nr. 30.**

— **Cei doi Shakespeare.** O revistă italiană rezumă o carte a unui autor englez Georg Greenwood în care se discută paternitatea dramelor cari sunt cunoscute ca fiind ale lui Shakespeare.

Greenwood spune că e imposibil ca Shakespeare care a crescut la Stratford, într'un mediu sărăcăcios și incult să poată fi autorul unor opere cari arată nu numai cea mai admirabilă genialitate, dar o perfecțiune de formă care denotă o cunoaștere adâncă a culturii engleze. Ben Jonson, care a fost amicul lui Bacon și al lui Shakespeare din Stratford și care adesea vorbește de amândoi nu pomeneste de loc de Shakespeare autorul și Greenwood vede în asta un sprijin pentru teza sa, căci dacă Shakespeare din Stratford ar fi fost autorul atâtor capo d'opere n'ar fi scăpat nepomenit de Jonson. Greenwood se întreabă dacă nu cumva Jonson știe secretul asupra paternității operilor date azi ca ale lui Shakespeare de trece cu vederea pe Shakespeare autorul mulțămindu-se să vorbească de Shakespeare actor.

Lucrarea lui Greenwood sprijinindu-se pe singura probabilitate a coexistenței în aceeași lume artistică a doi Shakespeare, din care unul scria capo-d'opere; iar celalalt le jucă, nu poate fi luată în serios.

— **Al 22-a centenar a lui Archimede.** La 1913 vor avea loc mari sărbări în Siracusa cu ocazia celui de al 22-a centenar al nașterii lui Archimede. Gabriele d'Annunzio scrie pentru aceste serbări o tragedie care urmează să fie reprezentată pe scena teatrului grec din Siracusa. Pentru acest scop în iarna anului acesta d'Annunzio se va duce în Sicilia, oprindu-se în special la Siracusa, pentru a studia ruinele dela Pentapoli.

Tragedia va cuprinde istoria Sicaniilor, în timpul fundării cetății Glorioase, și va trata primele începuturi ale Mării Grecii.

x **In atențiunea tuturor familiilor** cari doresc să-și procure pian le recomandăm firma Trieka I. din Cluj (Kolozsvar), căci nicăieri în țară nu se găsesc pian de fabricație atât de bună și atât de frumoase și ieftine ca în magazia acestei firme.

x **Nici un gospodar** care dorește să cumpere treierătoare cu motor de benzină să nu neglige de a se adresa cerând sfaturi bune și speciale dela Kállay Lajos, motorgyára, Budapest VI Gyár-u. 50. sz. Adevăratele motoare cu benzină ale lui Kállay Lajos lucrează ori-orde, deci și între case acoperite cu paie. Funcționează cu o simplitate uimitoare.

Felurimi.

Fondatorul literaturii bulgare. În evul mediu producțiunea literară avea ca organ limba bisericească: cea slavonă. Cel dintâi scriitor care a îndrăznit să publice o lucrare în limba bulgară modernă a fost un prelat anume Sofronie, care în 1806 a publicat la Rymnik un volum cu următorul titlu: Kiria Kodromon, carte de cele ce trebuiesc spuse Dumineca, Instrucțiuni pentru toate evangheliile cetite în timpul anului, etc., traduse din slavonește și din grecește în limba bulgară ce se vorbește zilnic de către umilul episcop Vraza Sofronie, pentru a putea fi pricepute de poporul de jos, cu permisiunea mitropolitului Ungariei și al Valahiei, Dosoftei, cu ajutorul episcopilor și al drept credincioșilor, etc.

După cum se vede concesiunea nu era caracteristica fondatorului literaturii bulgărești.

Acest Sofronie a avut o viață nefericită și plină de aventuri. Născut la Kotel în 1739, devine în curând orfan și tânăr fiind, sub un pretext oarecare justiția turcească îl închide. Cum era literat și cum bulgarii erau lipsiți de preoți naționali, într'o bună zi câțiva notabili s'au gândit să-l facă popă, pentru care lucru au dat 50 de piastri unui episcop ce se însărcinase cu aceasta. Nu trecu mult și sub acuzarea că nu plătește regulat impozitele fu închis din nou de către turci. Abia eșit din pușcărie pentru o vină ce n'o avea fu bătut și era cât p'aci să fie pus în furci.

Cu toate astea nu se descurajă și când avea un moment liber îl vădă pe copii să cetească bulgărește. Persecutat mult în acest ținut își alege

o altă parohie în Bulgaria Orientală la Anchiolo; dar și aici contractând o căsătorie ce nu eră pe placul Sultanului a fost întemnițat din nou, și ca prin minune a scăpat dela moarte.

În mijlocul atâtor neajunsuri avu și el o mare fericire căci fu făcut episcop de Vraza, un nou oraș între Sofia și Dunăre, deci în plină țară bulgărească. Aici a evanghelizat în limba bulgară pentru care fapt credincioșii îl botezară filosoful, căci ei nu mai auziseră această limbă în gura vre-unui episcop. Curând însă izbucnind o revoltă viața sa fu amenințată, așa că a fost silit să stea ascuns într'o peșteră 24 de zile; iar altădată a trebuit să se ascundă într'un harem. La 1803 s'a refugiat în Valachia, de unde a trimis scrisori credincioșilor săi rugându-i să-l ierte, că i-a părăsit și adăogând că lucrează zi și noapte la scrieri bulgărești, destinate lor.

Dela Sofronie avem un document curios: »proclamația către națiunea bulgară pentru a o invita să se alieze cu Rusia în lupta contra Turciei«. Sofronie devine celebru cu volumul său »Memorii«, și azi el e considerat ca fondatorul literaturii bulgărești.

Economie.

Banca de asigurare „Transilvania“.

De un timp încoace se scrie mult prin ziarele noastre în cauza băncii de asigurare „Transilvania“, în urma unor neînțelegeri obvenite în Direcțiunea, respective consiliul de administrație al acestei bănci și mai toate combinațiunile se unesc în a ne sfătui să căutăm toate mijloacele necesare pentru a înființa un institut românesc de asigurare. Până azi însă nime n'a indicat mijloacele prin cari actuala „Transilvania“ să ajungă sub conducere românească. Pererea mea e să nu pornim nici o acțiune împotriva „Transilvaniei“. Iată de ce: Pe baza statutelor, — având noi românii 75% dintre membrii cari au dreptul să aleagă consiliul de administrație și prin acesta pe directorul și pe toți oficianții băncii, vom putea premeni întreg institutul, punându-l sub conducere românească. Aceasta ar fi foarte avantajos pentru noi deoarece „Transilvania“ își are deja statutele sale întărite și compuse într'un mod înțelept și prevăzător de înaintașii noștri, ca fericitul V. Roman și alții, apoi are deja fonduri frumoase de garanția și clientela sa foarte răspândită și bine aranjată.

Însuși titlul frumos și așa zicând internațional al băncii: „Transilvania“ îl credem acomodat pentru o bancă pusă sub conducere românească.

Cred că nici unul dintre cei-ce au scris prin ziarele noastre (afară de cei 5 domni români cari, sau retras din consiliul de administrație și comitetul de supraveghiere) nu sunt membrii băncii „Transilvania“ și prin urmare făcându-se o altă bancă românească, nu au să piardă nimic, până când celea 75% de membrii români asigurați la „Transilvania“, vor fi greu loviți prin înființarea altei bănci de asigurare românești pentru ce vor trebui să facă o mare opoziție la înființarea ei. Pe timpul când dl. Dr. A. Brote conducea „Transilvania“, indemnă cu toată căldura pe români să se asigureze la „Transilvania“.

Nu și trag seama d-nii cari azi recomandă înființarea unei bănci românești de asigurare că publicul românesc pricepător și angajat azi la „Transilvania“, va considera năzuința de a înființa altă bancă — drept o seducere ba chiar o condamabilă abuzare de încrederea publicului mare românesc, care mai înainte eră cercat și ispitit de un mare român ca Dr. Brote să facă asigurări la „Transilvania“. Azi vin alți români fruntași și cearcă să ispitescă marele public românesc, ca pierzând sute de mii coroane, solvite „Transilvaniei“, să-și dea tot sprijinul la înființarea altui institut de asigurare.

Cei 5 domni români cari s'au retras dela conducerea „Transilvaniei“ să-și dea bine seama de ieșirea lor căci publicul românesc, cele 75% de membri, numai în urma încrederii ce au avut-o în d-lor și-au făcut asigurările la „Transilvania“.

După § 8 din Statutele „Transilvaniei“ fondatorii băncii nu au avut și nu au drept numai la 6% după capitalul solvit, și 15% dividendă din escadentul anual, care rezultă după ce se do-

tează fondul premiilor, se scad cheltuielile de administrare — deci după §. 12 și 17 din statute numai aceia au drept de a dispune la bancă cari au legături de contract adecă au asigurații făcute la „Transilvania“ și acele asigurații sunt în valoare cel puțin de un an. Tot după §. 17 fiecare membru poate reprezenta, pe lângă unei plenipotențe, încă 5 voturi, afară de alții. După §. 19, 50 de membrii au drept să convoace adunare generală extraordinară care trebuie să fie convocată cel mult în decurs de două săptămâni.

Adunarea generală după §. 22 lit. f. și §. 23 poate hotărî dizolvarea băncii, deci cele 75% a membrilor români pot dispune și dizolvarea băncii.

Pe baza §-ului 27 din statute consiliul administrativ al băncii stă din cel puțin 9 și cel mult 15 membri aleși pe 3 ani, acești 9 respective 15 membrii dintre cari 9 trebuie să fie cu locuința în Sibiu și formează consiliul administrativ, care alege pe director.

Alegerea consiliului administrativ până acum se făcea așa că direcțiunea din Sibiu trimitea la timp, înainte de ținerea adunării generale, blanchete de plenipotență tipărite la agenturile principale, iar acestea subscriindu-le cu respectivi membrii — fără a umplea locul gol al plenipotențiatului — le trimetea la direcțiunea din Sibiu. Direcțiunea apoi umplea plenipotențele cu numele membrilor din Sibiu și jur. Românii noștri cari erau în consiliul de administrație și în toate acestea, dar au observat o tăcere neexplicabilă până nu i au strâns sașii cu ușa.

Din toate acestea se poate limpede constata că sașii au ajuns să conducă „Transilvania“ numai în urma prea marelui încrederii ce românii noștri din consiliul administrativ au avut în sașii și circumspecții.

Pe 11 l. c. președintele consiliului administrativ a convocat adunarea generală extraordinară în Sibiu pentru alegerea alor 5 membri în consiliu și în comitetul de supraveghiere în locul celor 5 români cari au abzis. Timpul a fost scurt pentru ca acelea 75% de membri români să se fi putut prezenta, dar ori când, precum am arătat mai sus, 50 de membri pot convoca adunare extraordinară și să aducă pe frații sași la rezolvare. După § 22 lit. c. singuraticii membri ai băncii numai așa pot pretinde desbaterea unei propuneri în adunarea generală, dacă propunerea e sprijinită de 20 de membri și e predată consiliului administrativ cel puțin cu 14 zile înainte de ținerea adunării generale.

După celea înșirate nu ne rămâne alta decât:

a) Celea 75% a membrilor români dela „Transilvania“, în cadrele statutelor să convoace o adunare generală extraordinară și să-și pretindă local ce li-se cuvine după număr în conducerea băncii, ce dacă nu ar reuși, să se convoace o altă adunare pentru dizolvarea băncii:

Aceasta însă numai atunci dacă punctul b. de mai jos se poate realiza, — iar dacă nu ar fi posibil realizarea celor din p. b., atunci membrii români în puterea dreptului ce au după statute să intre faptice în posesiunea „Transilvaniei“ făcându-o bancă curat românească și atunci numai are înțeles înființarea altei bănci românești și chiar năzuința de a înființa bancă de asigurare românească va deveni iluzorie și fără șanse de realizare.

b) Înființând o bancă românească să primească pe toți membrii români dela „Transilvania“ și membrii la noua bancă, cel puțin sub condițiile și cu favorurile avute la „Transilvania“.

Lugoș, 4 Oct. 1908.

Coresp.

Pentru economii nenorociți de pe Valea Hârțibaciului. La apelul nostru pentru ajutorarea economilor noștri nenorociți prin grindină au binevicit a dărui l. P. S. Sa dl. Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu 100 cor. P. C. Sa dl. Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit și vicar arhiepiscopal 10 cor., Pant. Lucaș, prezid. Reuniunii agricole 5 cor., Victor Tordășianu, secretarul Reuniunii agricole 2 coroane, suma totală 117 coroane.

Sibiu, 9 Octomvrie 1908.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«. Pantaleon Lucaș, prezident; Victor Tordășianu, secretar.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 Octomvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	24.06—24.08
Săcară pe Oct.	19.86—19.70
Căcuruz pe Malu	14.88—14.90
Ovăș pe Oct.	16.68—16.70

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
la Tisa — — — —	23 K. 65—25 K. 05 fil.
la comitatul Albei —	23 > 45—24 > 60 >
la Pesta — — — —	23 > 45—24 > 60 >
la Jeneș — — — —	23 > 55—25 > 05 >
la Bacica — — — —	23 > 55—24 > 90 >
la Izv. — — — —	19 > 65—19 > 80 >
Preț de nutreț, cvallit. I.	15 > 85—16 > — >
Preț de cvallitate II.	15 > 50—15 > 75 >
Preț de I.	16 > 75—16 > 05 >
Preț de II.	16 > 35—16 > 65 >
Căcuruz vechiu — —	17 > 70—18 > — >

Anemia.

Pentru combaterea ei între bunătați Emulsiunea SCOTT, care îmbogățește sângele și face meza trupului puternică și sănătoasă

Emulsiunea lui Scott

este deopotrivă de salutară pentru tineri și pentru bătrâni. Progresele ce veți face vă vor surprinde și satisface

Încercați

și vă veți încredința, după cum s'au încredințat multe mii în timp de 32 de ani.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: *Calindarul diecezan din Arad pe anul 1909 (anul XXX)* cu un cuprins variat. Prețul unui exemplar fără șematismul diecezan este de 30 de fileri iar cu șematism de 50 de fileri.

A apărut: *Micul catehism* adecă Religia ortodoxă, manual de învățatură pentru școlile conf. gr. or. rom. cu întrebări și răspunsuri. Cuprinde: explicațiile de toate zilele, posturi și sărbătorile de peste an, de Ioan Tudorescu inv. penz. Arad, 1908. Tiparul tip. diecez. gr. or. rom. Prețul 40 fil.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**
Editor proprietar **George Nichin.**

Fiecare învățător
să ceară
catalogul special de hărți,
rechizite de învățământ,
globuri, inscripții de școlă
și tot felul de alte obiecte
pentru învățământ, după
prescrierea ministru-
lui de instrucție pu-
blică.

Se capătă la librăria lui
Ingusz I. și fiu.
Arad, strada Weitzer János.
Telefon pentru comit. Arad și Timiș 517.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907.		1908.		
29 Septemvrie.		20 Septembrie. 27 Septembrie.		
ACTIV				
138071169	{ 98301169 Reserva metalică Aur . . . 90789471	128229107	128089471	
387217	{ 39770000 " Trate Aur . . . 37300000	418260	390035	
87691927	Argint și diverse monete	77266795	71371298	
37880648	Portofoliu Român și Străin	30022669	31651335	
11999924	{ *) Impr. contra ef. publice . . . 14516500	11999924	11999924	
15806084	" " " " în cont curent 17134835	15465553	15465553	
3253121	Fonduri publice	3201621	3201621	
5916222	Efectele fondului de rezervă	5955609	5955652	
639173	" " amortisarea imob. și material	700684	700712	
460770	Imobili	436245	442740	
106228549	Mobilier și Mașini de Imprimerie	108733939	107512784	
26173867	Cheltueli de Administrațiune	22814113	26901121	
30773116	Deposite libere	26834610	30885382	
465281787	" " & provizoriu	432079129	434567628	
12000000	Compturi curinți	279550520	283171180	
23051453	Compturi de valori	2190642	2190642	
3473646	PASIV		875827	964821
317345970	Capital	—	—	
2077070	Fond de rezervă	108733939	107512784	
1105099	Fondul amortisării imobilelor și material	432079129	434567628	
—	Bilete de Bancă în circulațiune	12000000	12000000	
106228549	Profituri și pierderi	24963687	24963687	
465281787	Dobânzi și beneficii diverse	3764514	3764514	
	Compturi curinți	279550520	283171180	
	" " " & provizoriu	2190642	2190642	
	Deposite de retras	875827	964821	
		—	—	
		108733939	107512784	
		432079129	434567628	

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

În urma încuviințării Ven. Consistor de dno 18 Septemvrie (1 Octomvrie) a. c. Nr. 6307/1908, se publică licitațiune minuendă pentru repararea bisericii din comuna **Valcani** (Valkány) ppiatul B. Comloș. Terminul de licitațiune se defige pe **Duminecă 5/18 Octomvrie d. a. la 2 ore în localitatea școlaei.**

Prețul de esclamare e de 6929.64 Cor. Doritorii de a licita au să depună în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% dela prețul de esclamare. Proiectul de spese, precum și condițiunile de licitațiune se pot vedeă la oficiul parohial din loc.

Întreprinzători nu pot pretinde diurne ori spese de călătorie, pentru prezentare și participare la licitațiune. Comuna bisericască își rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant în care va aveă mai multă încredere.

Valcani, din ședința com. parohial ținută la 21 Septemvrie (4 Oct.) 1908.

Mihail Zomborean Valeriu Sepi
paroh, preș. com. par. not. com. par.

„LUNCA”

instituit de credit și economii societate pe acții în **Boroșineu.**

I-și începe activitatea în 17 Octombrie 1908.

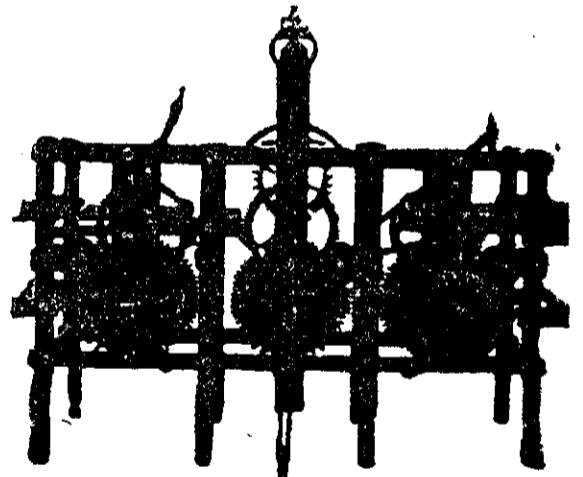
Primește depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește darea.

Acoardă împrumuturi hipotecare și credite de cambii cu acoperire hipotecară, escomptează cambii cu 2—3 subscrieri, pe lângă condițiuni favorabile.

Directiunea.

MEZEY DEZSO, clasorniear de turnauri.

ORADEA-MARE, str. Szent János nr. 320.

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra ateli-erului meu clasorniear de turnauri unde se fabrică clasorniear excelente al căror mecanism a fost premiat la mai multe expoziții, cu roatele principale făcute din metal roșu, cu fuse separate mobile, cari înlesnesc tragera clasornieului și sârma care ține greutățile e din fer țin-uit provăzută cu suluri de fer și cu șurubul cari regu-lează pendula. Mă angajez a arangea clasorniear de turna-gata, pe lângă garanție și rezponzabilitate, despre mer-gerea exată a clasorniearilor garantez.

Economisește multă

oboseală, timp și lemne
fiecare menageră care spală rufele cu

pravul de săpun
pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár
Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11.—
» » box » » . . .	K 11.—
» » șevro pt dame cu bumbi . . .	K 10.50
» » » » » cu șirete . . .	K 9.50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8.—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 4.80
Ghete de copii dela	K 3.—

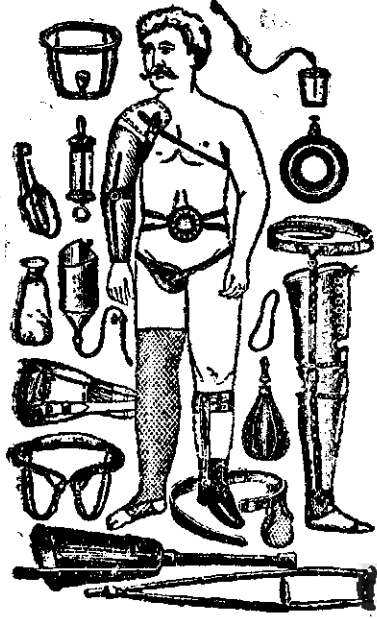
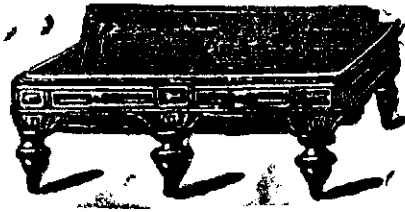
Material de I-a clasă.

Joan P. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibiu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școală, prăvăli și biurouri, montează cafenele și restaurante.

Mai ales atrag atenția on. pr. oprietari de cafenele și și restaurante asupra atelierului meu de billiarde, unde le săvârșesc pe lângă prețurile cele mai moderate și garanție.

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și mașini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale bandajii pentru hernie și pentru pânțele, ochișoare veritabile franceze, cele mai fine cuțite englezești suedeze și de Solingen și briciuri, mașini ortopedice marca Gillette, picioare artificiale, cordonul numit Diana și specialități francezești.

Deutsch Miksa

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 7 szám
Atelierele fabricii în strada
Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis.

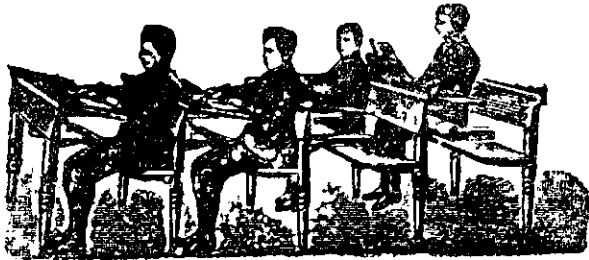
TRISKA J.

Primul depozit de pianuri din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj) Sétatér utca Nrul 10
Recomandă pianurile și pianurile sale provenite din fabricile celebre din țară și din străinătate precum și atelierul său de reparat instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repare repede, prompt și estin cu mijloace moderne.
Pianuri cu chirii ieftine.

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsar al lui

Nagyszeben, Elisabethgasse 53.

Wilhelm Connerth.

Dubiniewicz Oszkár

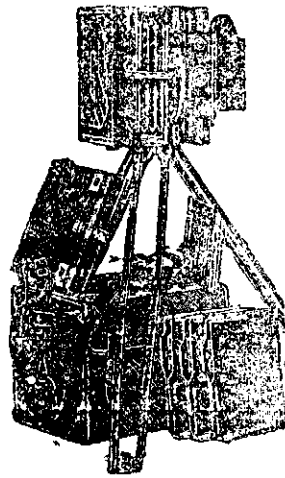
comerciant de articole medicale, chemice și parfumuri.

Cluj, (Kolozsvár) Deák-Ferenc u. 8.

Mare magazin de mașini de fotografiat și tot ce se ține de ele.

Obiecte de lemn pentru pirogravură și kerbschnitt.

Aparat de pirogravat și tot ce se ține de el.

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în $\frac{3}{4}$ de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.
:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efulesc imediat și se trimit cu rambursă.

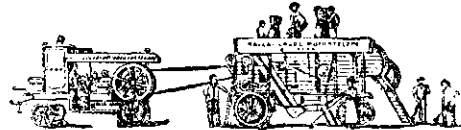
Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904

Kállai Lajos fabricant de motoare.

BUDAPEST, VI. Gyár uteza 28.

Motoarele lui de benzină și treerătoarele cu locomobil de benzină au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicații despre aceste treerătoare cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost din nou decorată cu medalie de aur de stat.